COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 15.10.2020
COM(2020) 635 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

Starea naturii în Uniunea Europeană

Raport referitor la stadiul speciilor și al tipurilor de habitat protejate de Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele și la tendințele observate în perioada 2013-2018

1. Introducere

Directivele UE privind păsările[1] și habitatele[2] („directivele privind natura”), care stau la baza rețelei de arii protejate Natura 2000, reprezintă o piatră de temelie a politicii UE în domeniul biodiversității. Acestea au obiectivul de a asigura conservarea speciilor și a tipurilor de habitate de importanță europeană, protejând toate păsările sălbatice (peste 460 de specii), habitatele reprezentative și amenințate (233 de tipuri, de la solul submarin de iarbă de mare până la pajiștile alpine) și aproape 1 400 de specii suplimentare, de la plante minuscule la mamifere, inclusiv multe specii emblematice de floră și faună sălbatică. Directivele în cauză solicită statelor membre să mențină și să restabilească stadiul de conservare favorabil al acestor specii și habitate.

Pentru a permite Comisiei să evalueze progresele înregistrate în direcția obiectivelor vizate de directivele privind natura, statele membre sunt obligate să îi transmită un raport, o dată la 6 ani, în conformitate cu articolul 12 din Directiva privind păsările și cu articolul 17 din Directiva privind habitatele, în special cu privire la stadiul de conservare și la tendințele habitatelor și ale speciilor pe care le protejează. Prezentul raport de sinteză, care reprezintă a treia evaluare a UE privind stadiul de conservare realizată în temeiul directivelor, este rezultatul celui mai mare și mai amplu exercițiu de colectare și de raportare a datelor desfășurat cu privire la starea naturii din Europa. Raportul descrie starea și tendințele habitatelor și ale speciilor în perioada 2013-2018, după cum au comunicat cele 28 de state membre[3], oferind o prezentare actualizată a stării de sănătate a naturii la nivelul UE. Raportul evaluează schimbările survenite de-a lungul timpului, principalele presiuni existente și contribuția rețelei Natura 2000 la conservarea speciilor și a habitatelor protejate. Analiza este susținută de o evaluare tehnică detaliată efectuată de Agenția Europeană de Mediu[4].

2. Starea și tendințele habitatelor și ale speciilor din UE

Statele membre transmit date într-un format armonizat, astfel încât să poată fi introduse în bazele de date utilizate pentru evaluările agregate la nivelul UE de către Agenția Europeană de Mediu.

---

1 Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).

2 Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).

3 Prezentul raport include și date din Regatul Unit, care a ieșit din UE în ianuarie 2020. Pentru prima dată, include date din Croația, care a aderat la UE în iulie 2013. România a fost singurul stat membru care nu a furnizat un raport referitor la păsări.

4 *State of nature in the EU — results from reporting under the nature directives 2013-2018* (Starea naturii în UE – rezultate din raportarea efectuată în conformitate cu directivele privind natura 2013-2018), Agenția Europeană de Mediu; document disponibil împreună cu alte materiale online, inclusiv rezumate pentru fiecare stat membru, la adresele următoare: https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020; https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm.

Pentru păsări, evaluarea se efectuează la nivelul UE. Speciile protejate și tipurile de habitate reglementate de Directiva privind habitatele sunt evaluate la nivelul a nouă regiuni „biogeografice" terestre[5] și a cinci regiuni marine[6]. Pentru a asigura o comunicare clară și consecventă, rezultatele sunt prezentate folosind codul de culori al semaforului (verde-galben-roșu), pentru a indica starea „favorabilă", „inadecvată" și „necorespunzătoare"[7]. Toate statisticile privind starea generală și tendințele se bazează pe numărul de evaluări la nivelul UE privind habitatele și speciile individuale.

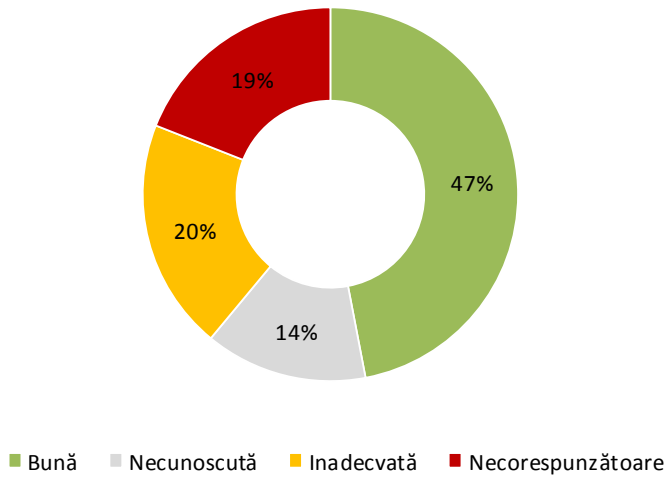
Deși este necesară pentru evaluări la nivelul UE și al regiunilor biogeografice, această agregare a datelor naționale de raportare poate ascunde evoluții pozitive la niveluri inferioare (adică locale, regionale sau naționale).

2.1 Păsările

Directiva privind păsările protejează toate speciile de păsări sălbatice care se găsesc în mod natural pe teritoriul european al statelor membre (peste 460 de specii). În anexa I, directiva enumeră 197 de (sub)specii care necesită măsuri speciale de conservare a habitatului, inclusiv desemnarea ariilor de protecție specială (SPA). Anexa II enumeră 86 de (sub)specii care pot fi vânate conform legislației naționale.

Păsări – starea populației la nivelul UE

Figura 1: Starea populației de specii de păsări la nivelul UE

Notă: Numărul total de evaluări este de 463 (o evaluare pentru fiecare specie).

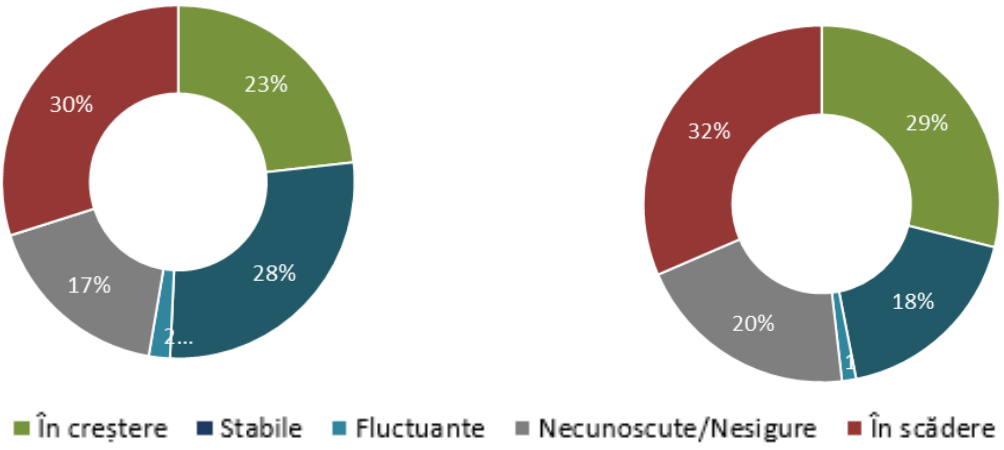
[5] Alpină, boreală, mediteraneeană, atlantică, continentală, panonică, pontică, macaroneziană, stepică.
[6] Atlantică, baltică, pontică, macaroneziană, mediteraneeană.
[7] Consultați raportul Agenției Europene de Mediu pentru detalii suplimentare privind metodele de evaluare în temeiul Directivei privind păsările și al Directivei privind habitatele.

Evaluarea la nivelul UE indică faptul că 47 % dintre toate speciile de păsări prezintă o stare bună a stocului, în scădere cu 5 puncte procentuale (pp), comparativ cu 52 % în 2015[8]. Ponderea speciilor cu stare inadecvată și necorespunzătoare a crescut de la 32 % la 39 %, iar starea unei ponderi de 14 % este încă necunoscută (comparativ cu 16 % în 2015) din cauza lipsei de date fiabile.

Păsări – tendințele populației la nivelul UE

Figura 2a: Tendințele pe termen scurt (12 ani) ale populației de păsări reproducătoare la nivelul UE

Figura 2b: Tendințele pe termen lung (38 de ani) ale populației de păsări reproducătoare la nivelul UE

Notă: Statistici bazate pe 465 de tendințe pe termen scurt și 467 pe termen lung ale populației reproducătoare din UE. Includ tendințele pentru un număr limitat de subspecii și populații biogeografice.

Statele membre au raportat tendințele populației atât pentru populațiile de păsări reproducătoare și în hibernare[9] pe termen scurt și lung, adică în ultimii 12 ani (2007-2018) și în ultimii 38 de ani (1980-2018).

Datele indică faptul că:

- aproape o treime (30 %) dintre toate speciile de păsări reproducătoare evaluate înregistrează o tendință descendentă pe termen scurt (același procent ca în 2015);
- tendințele de reproducere pe termen scurt indică o scădere cu 5 % a speciilor a căror populație înregistrează o creștere comparativ cu 2015 și o creștere cu 7 % a speciilor ale căror tendințe se mențin la un nivel stabil sau fluctuant; evaluările „necunoscute” au scăzut cu 2 %;

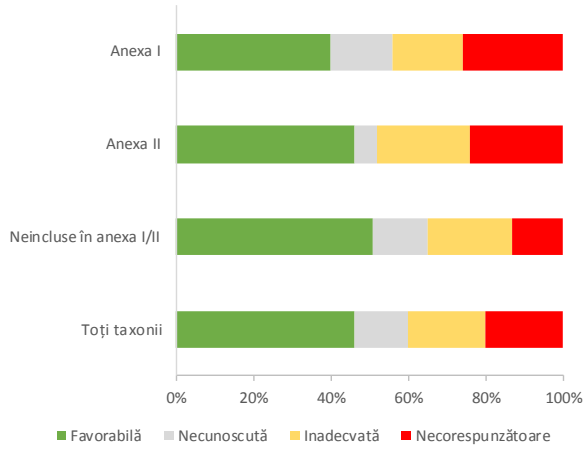
[8] *State of nature in the EU — results from reporting under the nature directives 2007–2012* (Starea naturii în UE – rezultate din raportarea efectuată în conformitate cu directivele privind natura pentru perioada 2007-2012), AEM (2015), Raportul tehnic nr. 2/2015, ISSN 1725-2237, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2015.

[9] Pentru mai multe detalii, consultați raportul AEM; https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020.

- tendințele de reproducere pe termen lung înregistrează într-o măsură mai mare o scădere decât o creștere (în perioada 2008-2012 s-a constatat contrariul); cu toate acestea, proporția tendințelor de reproducere pe termen lung „necunoscute” a scăzut cu 10 pp, de la 30 % la 20 %; și
- pentru tendințele populației formate din 91 de specii aflate în hibernare, situația pe termen scurt este similară cu cea din 2015 (45 % în creștere, 29 % în scădere); în ceea ce privește tendințele pe termen lung, 54 % din specii înregistrează o creștere și 13 %, o scădere (proporția primelor a scăzut astfel cu 9 pp, în timp ce proporția celor din urmă a rămas aproape neschimbată).

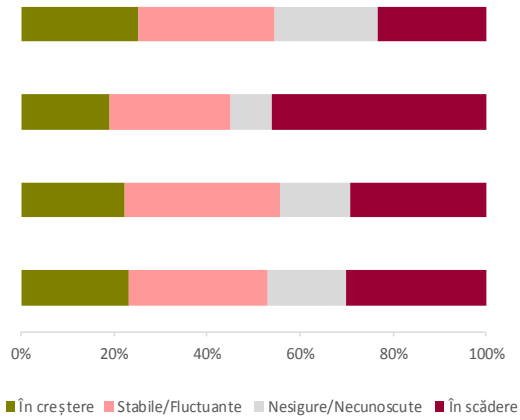
Starea și tendințele păsărilor conform enumerării lor în Directiva privind păsările

Figura 3a: Starea populației din UE pentru speciile enumerate în anexele I și II, neincluse în anexa I/II și toate speciile de păsări

Notă: Numărul total de evaluări este de 505.

Figura 3b: Tendințele pe termen scurt ale populației de păsări reproducătoare din UE pentru speciile enumerate în anexele I și II, neincluse în anexa I/II și toate speciile de păsări

Notă: Numărul total de evaluări este de 465.

Analiza stării și a tendințelor speciilor enumerate în anexele I și II la Directiva privind păsările indică faptul că:

- proporția speciilor din anexa I cu stare sigură a scăzut cu 8 pp (de la 48 % la 40 %) din 2015, în timp ce proporția celor cu stare inadecvată și necorespunzătoare a crescut cu 6 pp (de la 38 % la 44 %). Acest lucru sugerează că starea mai multor specii din anexa I s-a deteriorat, în ciuda măsurilor speciale de conservare a habitatelor impuse de directivă. Faptul că starea unei ponderi de 16 % din speciile enumerate în anexa I este încă necunoscută reprezintă o preocupare deosebită și subliniază necesitatea îmbunătățirii sistemelor de monitorizare pentru aceste specii din statele membre;

- proporția speciilor din anexa II (care pot fi vânate) cu o stare bună a fost cu 9 pp mai mică (în scădere de la 55 % la 46 %) decât în 2015, în timp ce proporția speciilor cu stare inadecvată și necorespunzătoare a crescut cu 9 pp (de la 39 % la 48 %); și
- în ceea ce privește tendințele pe termen scurt ale populației de păsări reproducătoare, speciile din anexa II prezintă de departe cea mai ridicată rată a tendințelor descendente – aproximativ 46 %, adică de două ori cât proporția pentru speciile din anexa I (23 %).

2.2 Tipuri de habitate

Dintre cele 233 de tipuri de habitate enumerate în anexa I la Directiva privind habitatele, 224 sunt terestre și nouă sunt exclusiv marine. Suprafața raportată pentru primele tipuri de habitate reprezintă aproape o treime din suprafața terestră a UE-28, echivalentul a 1,3 milioane km^2. Suprafața pentru cele din urmă acoperă 0,4 milioane km^2 din apele UE.

Diversitatea habitatelor este foarte mare. Unele acoperă suprafețe mari, în timp ce altele apar doar pe suprafețe foarte mici. Tipurile de habitate forestiere constituie cel mai numeros grup din anexa I (35 % din totalul tipurilor), urmate de pajiști naturale și seminaturale (14 %). Grupurile precum pajiștile și tufărișurile din zona temperată, tufișurile sclerofile, turbăriile și mlaștinile și habitatele stâncoase constituie fiecare doar aproximativ 5 % din tipurile de habitate enumerate.

Stadiul de conservare a habitatelor

Figura 4a: Stadiul de conservare a habitatelor la nivelul UE

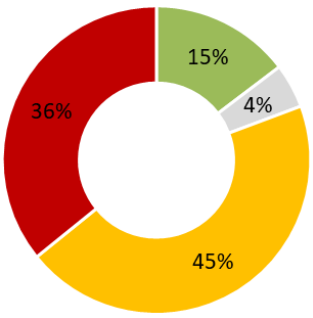
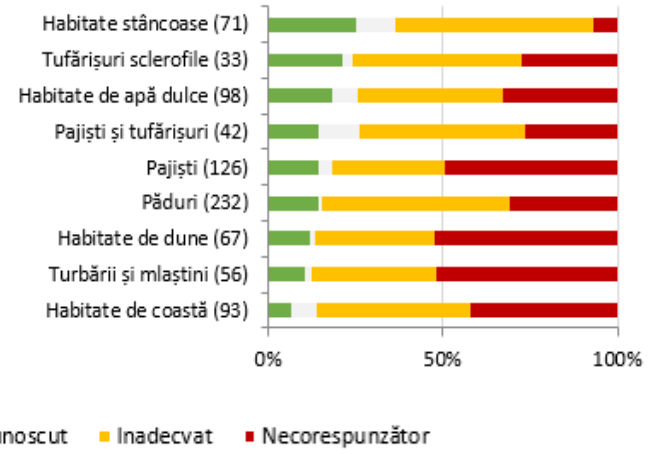

Figura 4b: Stadiul de conservare pentru fiecare grup de habitate la nivelul UE

Notă: Statistici întemeiate pe numărul de evaluări ale habitatelor din UE (818).

Notă: Numărul de evaluări pentru fiecare grup este indicat între paranteze. Habitatele marine fac parte din grupul de „habitate de coastă”. Numărul total de evaluări este de 818.

Stadiul de conservare a habitatelor nu s-a îmbunătățit pe parcursul perioadei de raportare. Doar 15 % dintre evaluările habitatelor indică un stadiu de conservare favorabil, comparativ cu 16 % în 2015. Marea majoritate a evaluărilor indică o stare nefavorabilă (45 % inadecvată

și 36 % necorespunzătoare, comparativ cu 47 % și 30 % în 2015). Deși nivelul evaluărilor stării inadecvate a scăzut cu 2 pp, iar nivelul celor necorespunzătoare a crescut cu 6 pp, majoritatea modificărilor nu reflectă deteriorarea reală la fața locului, ci îmbunătățirile metodelor de evaluare la nivelul UE sau al statelor membre.

Dintre cele nouă grupuri de habitate raportate, habitatele de coastă (care includ tipuri de habitate marine) au cea mai mică proporție de evaluări „stare favorabilă". Dunele, turbăriile și mlaștinile sunt cel mai frecvent evaluate ca având o stare necorespunzătoare (peste 50 %). Pajiștile, care includ unele habitate foarte bogate în specii, se numără, de asemenea, printre cele cu cea mai mare proporție de evaluări „stare necorespunzătoare" (49 %). Pajiștile care necesită gestionare activă sunt într-o stare deosebit de necorespunzătoare.

Lipsa cunoștințelor legate de cele nouă habitate marine continuă să fie o problemă. Stadiul de conservare a aproximativ 26 % din habitatele marine ale statelor membre rămâne necunoscut (comparativ cu 4 % pentru habitatele terestre).

Tendințele stadiului de conservare a habitatelor

Figura 5a: Tendințele stadiului de conservare a habitatelor cu evaluare nefavorabilă (adică neadecvată) sau necunoscută la nivelul UE

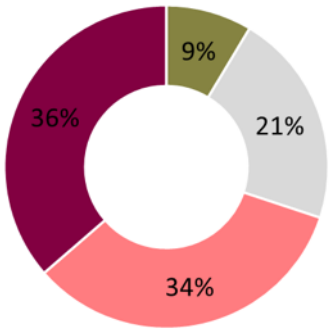

Figura 5b: Tendințele stadiului de conservare a habitatelor cu evaluare nefavorabilă (adică neadecvată) sau necunoscută per grup de habitate la nivelul UE

Notă: Tendințele stadiului de conservare se bazează pe numărul de evaluări ale habitatelor din UE (698).

Notă: Numărul de evaluări este indicat între paranteze. Numărul total de evaluări este de 698.

Stadiul a 81 % dintre habitatele enumerate este evaluat ca „inadecvat" sau „necorespunzător" la nivelul UE. Doar 9 % dintre acestea prezintă tendințe de îmbunătățire, în timp ce 36 % prezintă o deteriorare continuă. Se observă tendințe de deteriorare în cel puțin 25 % dintre toate evaluările la nivelul grupurilor de habitate, cu excepția habitatelor stâncoase (15 %). Habitatele de turbării și mlaștini, pajiști și dune prezintă cel mai mare procent de tendințe de

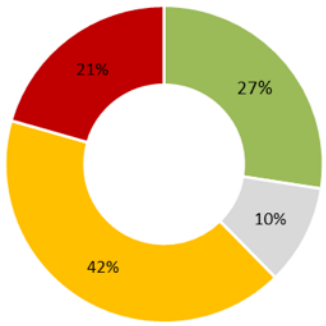
deteriorare (peste 50 % pentru fiecare grup). În ceea ce privește habitatele de pajiști, în principal fânețele[10], pajiștile cu *Molinia*[11] și mai multe tipuri de pajiști uscate seminaturale[12] prezintă o tendință de deteriorare a stadiului de conservare, ceea ce demonstrează dependența acestora de practicile agricole extensive care sunt încă în declin în întreaga UE. Habitatele forestiere înregistrează cea mai mare pondere a tendințelor de îmbunătățire dintre evaluări (13 %).

2.3 Alte specii decât păsările

Anexele II, IV și V la Directiva privind habitatele enumeră 1 389 de specii de interes european[13]. În unele grupuri taxonomice mai mari, cum ar fi moluștele, artropodele și plantele vasculare, procentul speciilor reglementate în anexe este foarte mic. Grupurile cel mai bine reprezentate sunt vertebratele, 85 % dintre amfibieni, 70 % dintre reptile, 64 % dintre mamifere și 39 % dintre speciile de pești de apă dulce fiind incluse pe listă. Multe specii care nu au fost incluse pe listă, inclusiv multe dintre cele mai comune specii, beneficiază de măsuri în temeiul directivei, inclusiv protecția tipurilor de habitate din anexa I.

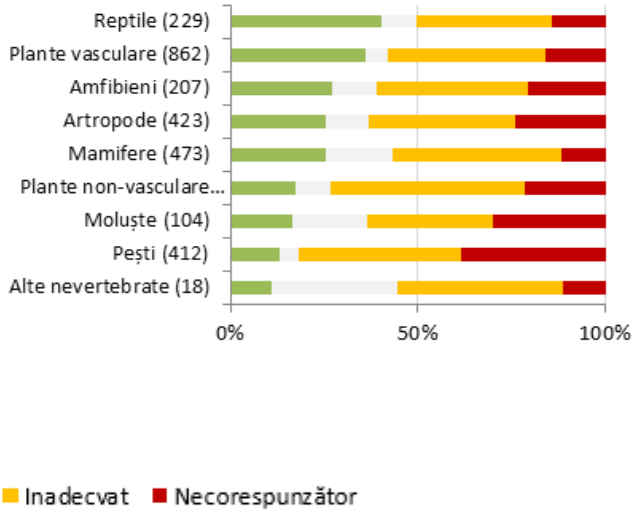
Stadiul de conservare a speciilor

Figura 6a: Stadiul de conservare a speciilor la nivelul UE

Notă: Statistici întemeiate pe numărul de evaluări ale speciilor din UE (2 825).

Figura 6b: Stadiul de conservare pentru fiecare grup de specii la nivelul UE

Notă: Numărul de evaluări pentru fiecare grup este indicat între paranteze. Numărul total de evaluări este de 2 825.

[10] Tipurile de habitate din acest grup includ fânețele de altitudine mică (6 510) și fânețele de munte (6 520).

[11] Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argilos-nămoloase (*Molinion caeruleae*) (6 410).

[12] Tipurile de habitate din acest grup includ pajiștile uscate seminaturale și facies de acoperire cu tufișuri pe substraturi calcaroase (*Festuco-Brometalia*) (6 210) și Alvar nordic și șisturi calcaroase precambriene (6 280).

[13] Anexa II: specii care necesită desemnarea unor arii speciale de conservare (situri Natura 2000);
Anexa IV: specii strict protejate;
Anexa V: specii ale căror prelevare în natură și exploatare pot face obiectul unor măsuri de gestionare.

Peste un sfert (27 %) din evaluările speciilor indică un stadiu de conservare favorabil, comparativ cu 23 % în 2015. 63 % indică un stadiu inadecvat sau necorespunzător, ceea ce este similar cu cifrele înregistrate în 2015 (60 %). Numărul de evaluări „necunoscute" a scăzut față de ultima perioadă de raportare (de la 17 % la 10 %), dar rămâne semnificativ mai mare decât pentru habitate (4 %). La nivelul statelor membre, stadiul de conservare a majorității speciilor marine (59 %) este necunoscut, comparativ cu doar 8 % dintre speciile terestre, ceea ce sugerează că sunt alocate resurse insuficiente pentru monitorizarea acestora.

Grupurile de specii cu cel mai mare procent cu stadiu de conservare favorabil la nivelul UE sunt reptilele și plantele vasculare (36 %, respectiv, 40 %). Aproximativ 30 % dintre speciile de moluște și pești au primit o evaluare de „stadiu necorespunzător".

Tendințele stadiului de conservare a speciilor

Figura 7a: Tendințele stadiului de conservare a speciilor cu evaluare nefavorabilă (adică neadecvată) sau necunoscută la nivelul UE

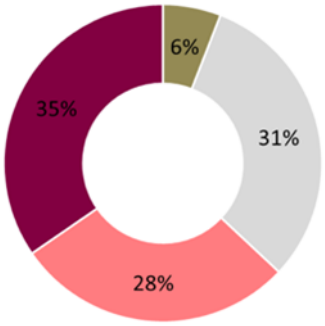
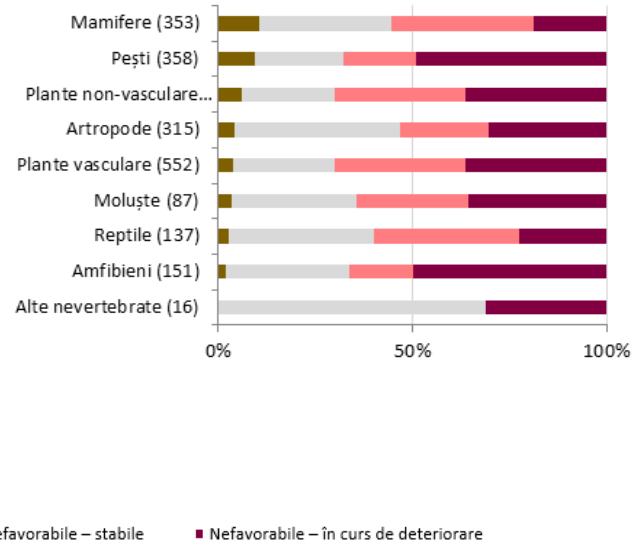

Figura 7b: Tendințele stadiului de conservare a speciilor cu evaluare nefavorabilă (adică neadecvată) sau necunoscută la nivelul UE, pentru fiecare grup

Notă: Tendințele stadiului de conservare se bazează pe numărul de evaluări ale speciilor din UE (2 049).

Notă: Numărul de evaluări este indicat între paranteze. Numărul total de evaluări este de 2 049.

Dintre cele 2 049 de specii evaluate ca având un stadiu de conservare inadecvat sau necorespunzător la nivelul UE, 35 % se află în curs de deteriorare și 6 % în curs de îmbunătățire. Tendința este necunoscută pentru încă 31 %. Cu excepția mamiferelor, a peștilor și a plantelor non-vasculare (10 %, 9 % și, respectiv, 6 %), procentul speciilor evaluate ca având un stadiu de conservare inadecvat sau necorespunzător, dar cu tendințe de îmbunătățire, rămâne sub 5 %. În timp ce peștii prezintă tendințe de îmbunătățire mai pronunțate decât alte grupuri de specii, aceștia prezintă, de asemenea (împreună cu amfibienii) cel mai mare procent de tendințe de deteriorare (aproape 50 %). Sunt raportate

tendințe puternice de deteriorare pentru alte grupuri de specii, de exemplu specii din habitatul pajiștilor, precum fluturele auriu *(Euphydryas aurinia)* și armurariul *Jurinea cyanoides*.

3. Evoluția stărilor și a tendințelor

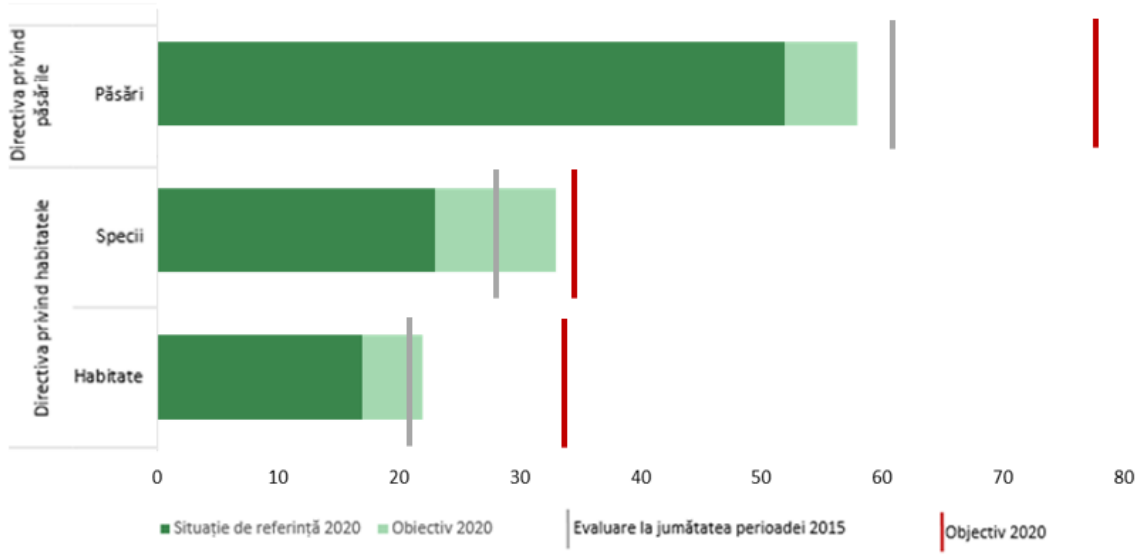
3.1 Progrese către obiectivul 1 din strategia în domeniul biodiversității pentru 2020

Pe baza informațiilor furnizate de statele membre pentru această evaluare, am stabilit măsura în care a fost atins obiectivul 1 al strategiei privind biodiversitatea pentru 2020[14]. Obiectivul a fost stoparea deteriorării stării speciilor și a habitatelor vizate de legislația UE privind natura și îmbunătățirea semnificativă și cuantificabilă a stării acestora, astfel încât, până în 2020, (în comparație cu evaluările din 2010) să existe:

- creșterea cu 100 % a numărului de evaluări privind habitatele care să indice un stadiu de conservare favorabil sau în curs de îmbunătățire (adică 34 % din total);
- creșterea cu 50 % a numărului de evaluări privind speciile, realizate în temeiul Directivei privind habitatele, care să indice un stadiu de conservare favorabil sau în curs de îmbunătățire (35 %); și
- creșterea cu 50 % a numărului de evaluări privind speciile, realizate în temeiul Directivei privind păsările, care să indice o stare a populației care nu se află în pericol sau este în curs de îmbunătățire (78 %).

Figura 8: Progrese către obiectivul 1 (în % din evaluări)

[14] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, *Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020* [COM(2011) 244 final].

Notă: Fiecare bară reprezintă procentul de evaluări cu stare favorabilă sau în curs de îmbunătățire.

S-au înregistrat progrese reduse de la nivelul inițial din 2010 către obiectivele din 2020, cu excepția altor specii decât păsările, în cazul cărora obiectivul aproape a fost îndeplinit. Deteriorarea continuă pentru unele habitate și specii depășește îmbunătățirile. Datele raportate în 2019 arată că procentul speciilor și habitatelor cu tendințe de deteriorare a înregistrat chiar o ușoară creștere: pentru păsări de la 20 % la 23 %, pentru alte specii decât păsările de la 22 % la 26 % și pentru habitate de la 30 % la 32 %.

Obiectivul pentru 2020 privind evaluările favorabile sau în curs de îmbunătățire pentru 34 % din evaluările habitatelor nu a fost atins (deficitul este de 12 pp). Cu toate acestea, ponderea altor specii decât păsările, a căror stare este evaluată ca fiind favorabilă sau în curs de îmbunătățire, aproape a atins obiectivul intermediar de 35 % pentru 2020 (deficit 2 pp). Tendințele populației de păsări prezintă o imagine mixtă, cu o creștere a numărului de specii care nu se află în pericol sau sunt în curs de îmbunătățire între 2010 și 2015, dar care prezintă o anumită deteriorare (-3 pp) în perioada 2015-2020, lăsând un deficit de peste 20 pp față de obiectivul de 78 %. Prin urmare, obiectivul 1 din strategia în domeniul biodiversității pentru 2020 nu a fost atins.

3.2 Îmbunătățiri în statele membre

Se știe că „stadiul de conservare” se schimbă încet și, prin urmare, nu este un indicator foarte sensibil pe termen scurt privind îmbunătățirile. De asemenea, evaluările la nivelul UE pot ascunde îmbunătățiri în statele membre individuale. Prin urmare, tendințele pozitive și de stabilizare la nivel de țară (în cazul în care o tendință înregistrează cu adevărat o schimbare de la starea de declin în perioada de raportare anterioară la o stare de stabilizare în perioada actuală) sunt evoluții pozitive care ar trebui luate în considerare și analizate pe lângă schimbările pozitive privind stadiul de conservare.

În medie, 6 % dintre evaluările habitatelor naționale/regionale din statele membre indică îmbunătățiri, cel mai frecvent pentru păduri și habitate de apă dulce (10 % din toate evaluările din grup), pajiști și tufărișuri (7 %), turbării și mlaștini și habitate de dune (6 %). Un exemplu de îmbunătățire a habitatului de coastă îl reprezintă pășunile de coastă baltice din Finlanda.

În mod similar, o medie de 6 % dintre toate evaluările naționale/regionale privind alte specii decât păsările indică îmbunătățiri. Cel mai mare număr de îmbunătățiri se înregistrează în cazul mamiferelor (9 % dintre toate evaluările înregistrate ale mamiferelor indică îmbunătățiri), fiind urmat de pești (8 %) și plante vasculare (5 %). Exemple pentru mamifere includ castorii (*Castor fiber*), focile gri (*Halichoerus grypus*) și focile comune (*Phoca vitulina*).

Pentru păsări, îmbunătățirea la nivel național este definită diferit, deoarece nu există o evaluare națională a stadiului de conservare și a tendințelor observate în materie. Prin urmare, o tendință pozitivă pe termen scurt a populației sau o stabilizare după o tendință negativă pe termen lung din raportul național anterior este considerată o îmbunătățire. În total, există 2 148 de rapoarte ale statelor membre care indică îmbunătățiri conform criteriilor de mai sus. La nivel global, acest lucru înseamnă 397 de (sub)specii de păsări a căror stare este în curs de îmbunătățire în cel puțin un stat membru, în cel puțin un sezon raportat. Aproximativ 44 % din totalul păsărilor cu tendințe de îmbunătățire sunt păsări de apă migratoare[15]. Multe dintre aceste specii sunt, de asemenea, clasificate ca specii marine în conformitate cu Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin" a UE și reprezintă 33 % din totalul îmbunătățirilor. Speciile de păsări de câmp și de pădure reprezintă aproximativ 9 % fiecare. Exemple de specii de păsări în curs de îmbunătățire sunt codalbul (*Haliaeetus albicilla*), barza (*Grus grus*), gaia roșie (*Milvus milvus)* și egreta mare (*Ardea alba*).

3.3 Progrese în ceea ce privește calitatea datelor

Evaluarea progreselor în ceea ce privește stadiul de conservare necesită implementarea unor sisteme de monitorizare adecvate în toate statele membre. Cu toate acestea, în multe cazuri, informațiile raportate provin din studii parțiale, efectuate în alte scopuri. În alte cazuri, statele membre nu dispun de date adecvate și se bazează pe avizul experților. Pentru habitatele și speciile din Directiva privind habitatele, peste 40 % din informațiile raportate provin din studii parțiale și peste 20 % se bazează numai pe avizul experților. Pentru datele cu privire la păsări, peste 30 % dintre informații provin din studii parțiale și peste 15 % se bazează pe avizul experților. Această rundă de raportare demonstrează că există încă limitări din cauza datelor necorespunzătoare sau incomplete (deși acestea variază semnificativ de la un stat membru la altul și la o scară mai mică decât în 2015). Cu toate acestea, datele prezentate aici reprezintă o etapă importantă în evaluarea stării naturii în UE și oferă o bază solidă pentru îmbunătățirea raportării, evaluării și punerii în aplicare, pentru a putea îndeplini obiectivele Strategiei UE în domeniul biodiversității pentru 2030.

[15] Vizate de Acordul privind conservarea păsărilor de apă migratoare african-eurasiatice (AEWA).

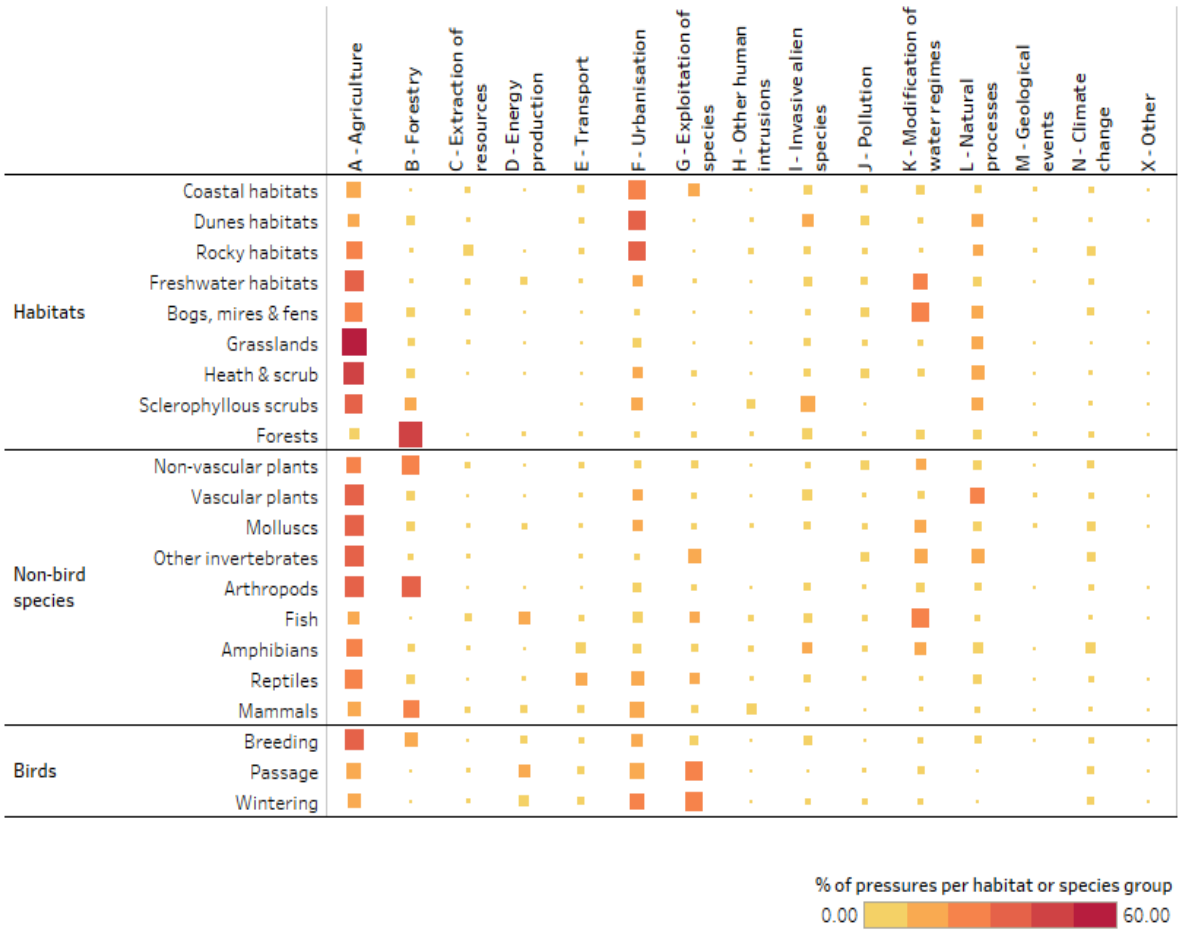
4. Presiuni și reacții

4.1 Presiuni

Europa este una dintre regiunile lumii cu cea mai mare densitate demografică. Activitatea umană i-a modelat peisajele de-a lungul secolelor și a contribuit mult la biodiversitatea sa, de exemplu habitate seminaturale precum fânețele extinse și pajiștile uscate seminaturale. Cu toate acestea, activitatea umană a provocat, de asemenea, deteriorarea și declinul multor specii indigene și tipuri de habitate – în special (și mult mai rapid) în ultimii 100 de ani.

Statele membre au raportat principalele cauze ale pierderii speciilor și ale degradării habitatelor pentru fiecare specie și habitat. În general, au furnizat 67 000 de înregistrări folosind o listă de 203 presiuni individuale, în 15 categorii (de la „A-Agricultură" la „X-Altele").

Figura 9: Distribuția categoriilor de presiune de nivel 1 între habitate, alte specii decât păsările și păsări

Presiunile cel mai frecvent raportate atât pentru habitate, cât și pentru specii provin din agricultură, ceea ce reflectă amploarea relativă a utilizării terenurilor agricole și modificările

practicilor agricole (intensificarea și abandonarea agriculturii extensive). Managementul agricol extensiv creează și menține habitate seminaturale, cu faună și floră diverse. Cu toate acestea, începând din anii 1950, agricultura mai intensivă și specializată a contribuit din ce în ce mai mult la pierderea continuă a biodiversității. Pajiștile, habitatele de apă dulce, landele și tufărișurile, turbăriile și mlaștinile au fost cel mai grav afectate. Habitatele seminaturale care depind de agricultură[16], cum ar fi pajiștile, sunt amenințate în mod deosebit, iar stadiul lor de conservare este semnificativ mai precar decât al altor tipuri de habitate care nu depind de agricultură (45 % sunt evaluate ca fiind necorespunzătoare, comparativ cu 31 % pentru alte habitate). Comparativ cu 2015, evaluările habitatelor agricole indică o deteriorare generală a stadiului de conservare: stadiul favorabil a scăzut de la 14 % la 12 %, iar stadiul necorespunzător a crescut de la 39 % la 45 %. Doar 8 % dintre habitatele agricole prezintă o tendință de îmbunătățire, în timp ce 45 % se deteriorează. Numeroase specii de păsări, reptile, moluște, amfibieni, artropode și plante vasculare sunt, de asemenea, afectate, iar biodiversitatea terenurilor agricole continuă să scadă.

În ansamblu, pe categorii, modificarea regimurilor hidrologice (inclusiv modificările polivalente din categoria „K-Modificarea regimurilor de apă” și modificările hidrologice atribuite altor categorii, de exemplu A-Agricultură) constituie al doilea cel mai frecvent raportat tip de presiune, urmat de urbanizare și poluare:

- presiunile legate de modificările regimului apei provin din mai multe surse. De exemplu, activitățile de drenaj agricol și instalațiile hidroenergetice reprezintă 14 % și 13 % din totalul presiunilor legate de hidrologie. Deloc surprinzător, presiunile din această categorie sunt relevante în special pentru habitatele de apă dulce și speciile de pești, dar și pentru ecosistemele bogate în carbon, cum ar fi turbăriile și mlaștinile;
- presiunile principale legate de urbanizare includ sportul, turismul și activitățile de agrement și afectează în special habitatele marine/de coastă. Transformarea terenurilor naturale și seminaturale în locuințe, așezări sau zone de agrement afectează în principal habitatele pajiștilor și pădurilor; și
- poluarea este o presiune esențială pentru multe habitate și specii, iar activitățile agricole reprezintă aproape jumătate (48 %) din presiunile legate de poluare, urmată de poluarea din surse mixte (28 %, raportată la categoria „J-Poluare”) și urbanizare (21 %).

Există diferențe în ceea ce privește impactul relativ al categoriilor de presiune între grupurile de habitate și de specii:

- activitățile forestiere sunt a doua cea mai mare categorie de presiune raportată pentru specii, afectând în special artropodele, mamiferele și plantele non-vasculare. Conform rapoartelor, multe specii dependente de pădure sunt afectate de îndepărtarea copacilor morți, uscați și bătrâni (inclusiv exploatare forestieră de recuperare), de

[16] Halada, L., Evans, D., Romão, C. și Petersen, J. E., 2011, „Which habitats of European importance depend on agricultural practices?”, Biodiversity and Conservation, 20(11) 2 365-2 378.

managementul forestier prin reducerea pădurilor seculare și de tăierea rasă. Activitățile forestiere reprezintă, de asemenea, grupul dominant al presiunilor raportate pentru majoritatea tipurilor de păduri din anexa I, care indică o deteriorare a stadiului de conservare comparativ cu 2015: stadiul favorabil a scăzut de la 16 % la 14 %, iar evaluările care indică un stadiu necorespunzător au crescut de la 27 % la 31 %.

- exploatarea speciilor reprezintă cea mai mare presiune pentru păsările în hibernare și călătoare; aceasta implică împușcarea sau uciderea ilegală, vânătoarea și uciderea accidentală. Cercetările recente efectuate în 26 de țări europene au calculat că anual s-au vânat cel puțin 52 de milioane de păsări[17]. Alte specii afectate de exploatare includ peștii, mamiferele și reptilele. Peștii se numără printre cele mai afectate grupuri din cauza exploatării resurselor marine[18] și de apă dulce. Impactul asupra mamiferelor este dublu:
    - mamiferele terestre mari precum lupul (*Canis lupus*), râsul eurasiatic (*Lynx lynx*) și vidra eurasiatică (*Lutra lutra*) sunt cele mai expuse uciderii ilegale;
    - cetaceele mici precum delfinul comun (*Delphinus delphis*) și marsuinul (*Phocoena phocoena*) sunt afectate în special de capturarea accidentală în echipamentele de pescuit și de alte efecte ale activităților de exploatare marină, precum reducerea populațiilor de prădători și perturbarea speciilor; mamiferele marine sunt, de asemenea, afectate frecvent de poluarea provenită din diverse surse, de utilizarea liniilor de transport maritim și de feriboturi (din cauza zgomotului subacvatic și a lovirii lor de către nave), precum și de operațiunile militare (prin coliziunile cu nave, perturbările provocate de sonarele militare).
- instalațiile hidroenergetice sunt cea mai importantă sursă de presiuni legate de energie pentru peștii migratori și de apă dulce. Deși presiunile generate de energia eoliană, a valurilor și a mareelor prezintă riscuri pentru multe specii, păsările sunt, de asemenea, deosebit de vulnerabile la infrastructurile de transport de energie electrică și comunicații. Extinderea energiei din surse regenerabile este o politică esențială a UE menită să contribuie la combaterea schimbărilor climatice (care, la rândul său, exercită o presiune semnificativă și tot mai mare asupra biodiversității), dar evoluțiile concepute și situate necorespunzător pot genera presiuni suplimentare asupra speciilor și a tipurilor de habitate protejate;
- speciile alogene invazive (IAS) reprezintă o amenințare majoră și în creștere pentru flora și fauna indigenă europeană. Impactul acestora a crescut semnificativ de la ultima perioadă de raportare. „Speciile invazive de interes pentru Uniune”[19] reprezintă aproximativ 20 % din presiunile raportate în această categorie, dar mult mai multe

[17] Hirschfeld, A. *et al.*, 2019, „Bird-hunting in Europe: an analysis of bag figures and the potential impact on the conservation of threatened species”, *British Birds:* 153-166.

[18] Directiva privind habitatele se referă la puține specii de pești marini (se limitează la câteva specii de pești anadromi).

[19] Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive cuprinde o listă a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune (JO L 317, 4.11.2014, p. 35).

efecte sunt imputabile speciilor alogene invazive care nu sunt încă enumerate în lista speciilor de interes pentru Uniune. Speciile alogene invazive afectează habitatele mai mult decât speciile, dar se știe, de asemenea, că au un impact direct asupra anumitor specii de păsări, amfibieni, pești și plante vasculare;

- chiar dacă schimbările climatice nu au fost raportate ca o presiune deosebit de relevantă în perioada 2013-2018, scenariile viitoare[20] prezic că vor avea un efect dramatic asupra plantelor și animalelor europene și vor duce la pierderea accelerată a biodiversității și la deșertificare în multe zone. Presiunile legate de schimbările climatice care au fost raportate cel mai frecvent au fost secetele și scăderea precipitațiilor; acestea au reprezentat 5 % din totalul presiunilor raportate care afectează amfibienii.

4.2 Reacții (măsuri de conservare)

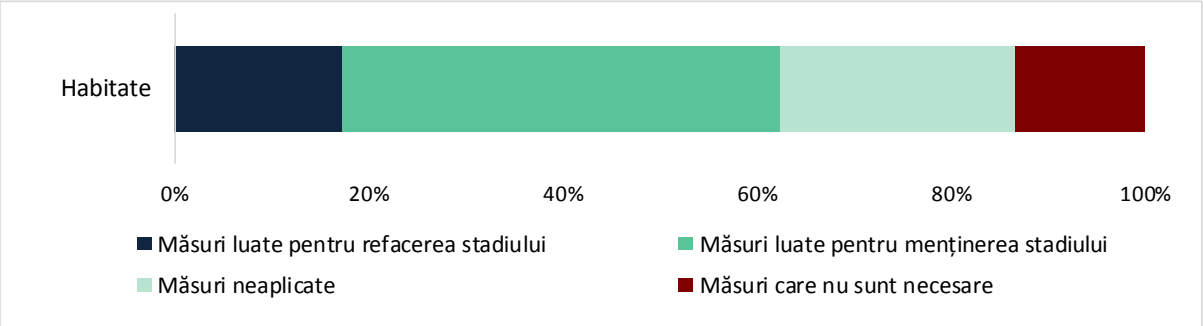
În paralel cu raportarea presiunilor, statele membre au raportat dacă au fost sau nu luate majoritatea măsurilor necesare pentru o specie sau un habitat de importanță pentru UE, care necesită desemnarea de sit Natura 2000. Astfel de măsuri urmăresc menținerea sau restabilirea stării favorabile a speciilor și a habitatelor și implică măsuri specifice pe teren pentru a atenua și a elimina impactul presiunilor din trecut și din prezent. Statele membre sunt obligate să ia măsurile de conservare necesare pentru siturile Natura 2000.

Rapoartele lor naționale indică faptul că:

- majoritatea măsurilor sunt aplicate atât în cadrul rețelei Natura 2000, cât și în afara acesteia;
- pentru aproximativ 60 % dintre habitatele statelor membre, s-a raportat că au fost luate măsurile necesare, în principal pentru a menține starea actuală sau pentru a restabili structura și funcțiile habitatelor; doar 4 % dintre măsurile raportate luate au scopul de a crește suprafața habitatului;
- măsurile de conservare care vizează menținerea zonelor agricole în condiții ecologice adecvate, răspunzând astfel la presiunile din agricultură, sunt de departe cele mai frecvente;

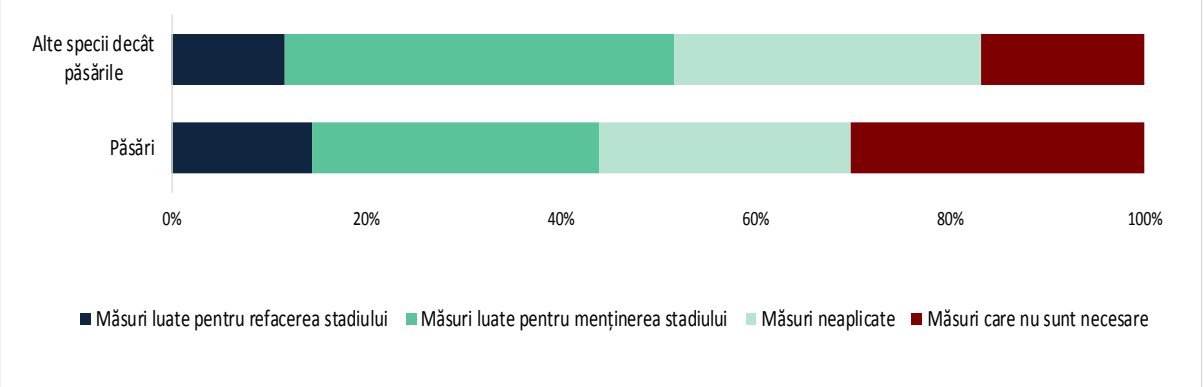
[20] A se vedea, de exemplu: IPBES (2018), *Raportul de evaluare regională al IPBES privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice pentru Europa și Asia Centrală*, Rounsevell, M. *et al.* Secretariatul pentru Științe interguvernamentale-Platforma interguvernamentală științifico-politică privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice, Bonn, Germania. 892 de pagini.

Figura 10: Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a habitatelor (în % din totalul evaluărilor tipurilor de habitat efectuate de statele membre)

- Situația este asemănătoare în cazul speciilor. Aproximativ 40 % dintre rapoartele pentru păsări și 50 % dintre cele pentru alte specii decât păsările indică faptul că s-au luat măsuri. Cea mai mare parte a măsurilor luate pentru alte specii decât păsările vizează menținerea stării lor actuale. Măsurile de restaurare joacă un rol mai puțin important.

Figura 11: Stadiul punerii în aplicare a măsurilor de conservare a speciilor (în % din totalul evaluărilor speciilor efectuate de statele membre pentru speciile care necesită desemnarea ca sit)

În pofida măsurilor luate de statele membre, stadiul de conservare și tendințele nu s-au îmbunătățit pe parcursul perioadei de raportare; de fapt, pentru multe specii și tipuri de habitate (inclusiv cele pentru care desemnarea ca situri Natura 2000 este un mecanism-cheie de asigurare a conservării), acestea s-au deteriorat în continuare. Prin urmare, este clar (și confirmat de rapoarte) că statele membre nu au luat măsurile de conservare necesare (cel puțin în măsura necesară) și, în unele cazuri, nici nu le-au identificat în mod adecvat.

Analiza eficienței măsurilor indică o corelație pozitivă între măsurile luate și stadiul favorabil de conservare pentru majoritatea grupurilor de habitate și de specii. În plus, măsurile proactive de refacere (de exemplu, pentru a restabili structura și funcțiile) generează îmbunătățiri.

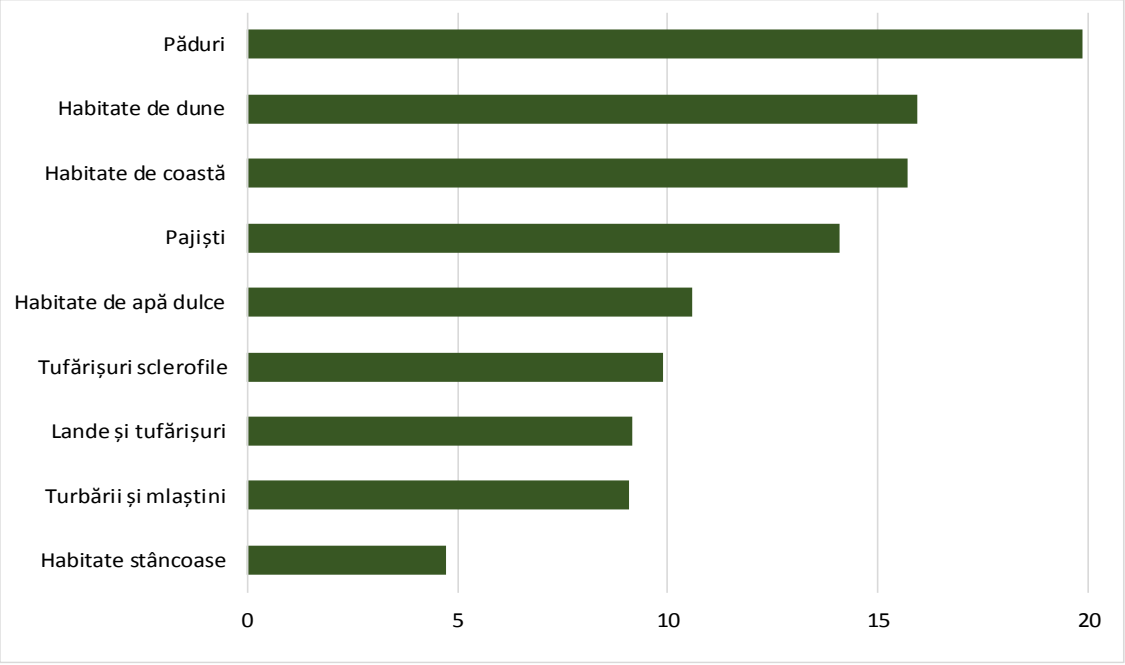
4.3 Necesitatea refacerii habitatelor

Pentru un tip de habitat, „stadiul de conservare favorabil” înseamnă că aria sa naturală, întinderea ariei sale, structura și funcțiile sale sunt toate suficient de mari și în stare bună; de asemenea, perspectivele sale de viitor sunt pozitive. În acest context, „refacere” se referă la:

1. îmbunătățirea stării (adică a calității) ariilor existente ale habitatului prin măsuri specifice de conservare; și
2. asigurarea unei suprafețe suficiente prin (re)crearea habitatului (adică crearea unor zone suplimentare ale unui habitat, cum ar fi refacerea habitatului în zonele umede de pe terenuri agricole drenate anterior sau extinderea zonei destinate habitatelor indigene protejate de păduri).

O evaluare a cerințelor de refacere pentru tipurile de habitat din anexa I demonstrează faptul că nevoile variază semnificativ între grupurile de habitate și regiunile biogeografice.

Figura 12: Procentele zonelor acoperite de grupurile de habitate din anexa I care trebuie îmbunătățite, după cum au raportat statele membre

Notă: Regatul Unit și habitatul 8310 (peșteri naturale) au fost excluse din calcule.

Principalele constatări ale evaluării sunt următoarele:

- suprafața habitatelor protejate care trebuie îmbunătățite este estimată în medie la aproximativ 215 000 km^2 (sau 5 % din teritoriul UE-27[21]). Pădurile au cea mai mare nevoie de îmbunătățiri, aproximativ 19,5 % (aproximativ 100 000 km^2), urmate de habitatele de coastă cu 16 % (aproximativ 46 000 km^2), pajiști cu 13,5 % (aproximativ

[21] Calculele nevoilor de refacere a habitatelor nu includ Regatul Unit.

33 000 km^2), habitatele de apă dulce cu 10,5 % (aproximativ 13 500 km^2) și turbării și mlaștini cu 9 % (aproximativ 10 900 km^2);

- cel puțin 11 000 km^2 de habitate din anexa I trebuie să fie (re)create pentru a se adăuga la zona existentă, în scopul de a asigura viabilitatea pe termen lung a tuturor tipurilor de habitate. Grupurile de habitate cu cele mai mari suprafețe care trebuie (re)create sunt pădurile (4 600 km^2), pajiștile (1 900 km^2), turbăriile și mlaștinile (1 700 km^2) și habitatele de coastă (1 400 km^2). În general, acest lucru se aplică pentru 1-1,5 % din suprafața totală existentă a acestor grupuri de habitate;
- regiunile biogeografice cu cea mai mare nevoie de îmbunătățire a stării zonelor existente de habitat sunt regiunile continentale, mediteraneene, atlantice, atlantice marine și boreale;
- multe habitate enumerate în anexa I care necesită refacere sunt deosebit de bogate în carbon, oferind un potențial semnificativ de stocare și sechestrare a carbonului în biomasa supraterană și subterană și în sol. Aproximativ 16 % dintre aceste zone bogate în carbon trebuie îmbunătățite (154 000 km^2). Refacerea și întreținerea acestora ar putea contribui semnificativ la atenuarea schimbărilor climatice; și
- deoarece datele de monitorizare sunt insuficiente, zonele de habitat din anexa I care necesită refacere sunt probabil mult mai mari decât estimările actuale. Este necesară o cartografiere cuprinzătoare a zonelor bogate în carbon și natură, a efectelor gestionării, a stării habitatului și a altor factori pentru a furniza informații pentru procesul decizional cu privire la habitatele care trebuie refăcute cu prioritate. Nevoile de refacere pentru păsări și alte specii ar trebui, de asemenea, să fie abordate, dar datele despre acestea nu sunt raportate în prezent.

5. Rolul rețelei Natura 2000

Rețeaua Natura 2000 este alcătuită din arii de protecție specială (SPA) clasificate în temeiul Directivei privind păsările și arii speciale de conservare desemnate în temeiul Directivei privind habitatele[22]. Aceasta reprezintă cea mai mare rețea coordonată de arii protejate din lume și este principalul instrument din UE pentru menținerea/refacerea stadiului de conservare a habitatelor și speciilor protejate.

La sfârșitul anului 2019, rețeaua Natura 2000 era formată din 27 852 de situri cu o suprafață de 1 358 125 km^2. Aceasta acoperea 17,9 % din suprafața terestră a UE și 9,7 % din apele sale marine. Acoperirea variază semnificativ de la un stat membru la altul: acoperirea sa

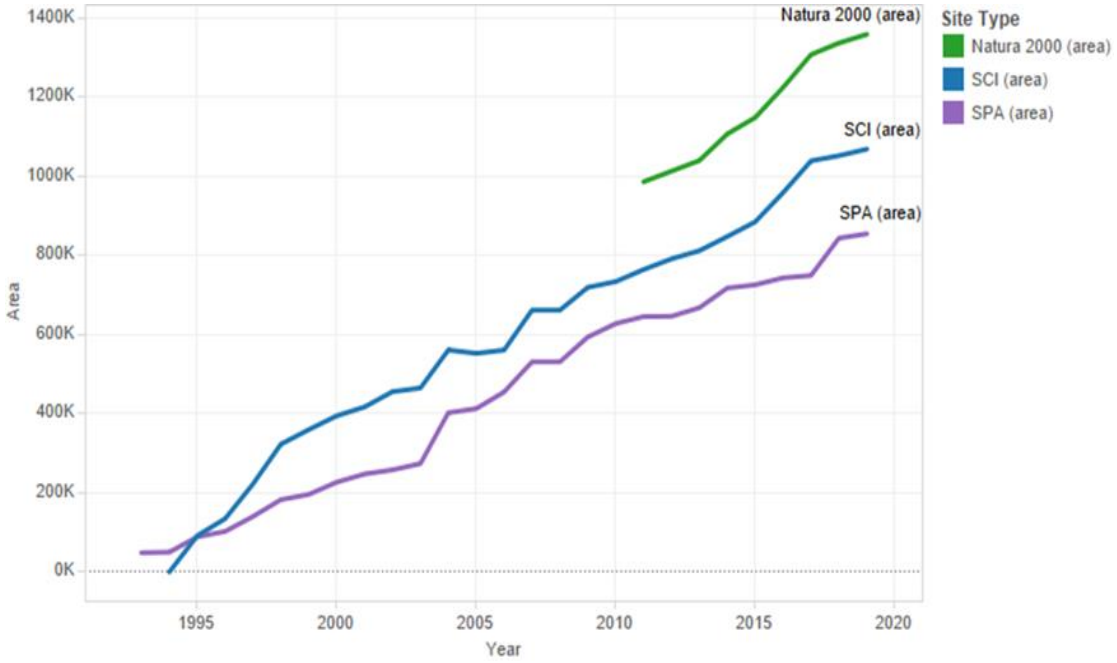
[22] În temeiul Directivei privind habitatele, statele membre propun „situri de importanță comunitară” (SIC) pe care Comisia le include apoi în listele biogeografice. După aceea, statele membre au la dispoziție 6 ani pentru a desemna SIC drept arii speciale de conservare.

terestră variază de la 8 % în Danemarca la 38 % în Slovenia și acoperirea sa marină – de la 2 % în Italia la 46 % în Germania[23].

De la ultima perioadă de raportare:

- rețeaua marină și-a dublat suprafața;
- numărul de arii speciale de conservare desemnate a crescut de peste două ori, cu 7 262 de noi desemnări; și
- numărul siturilor despre care s-a raportat că au planuri de management cuprinzătoare a crescut semnificativ.

Figura 13: Suprafața cumulată a rețelei Natura 2000 în km², 1993-2019

Notă: Cifrele sunt pentru UE-28 și includ SPA, SIC, arii speciale de conservare și SIC propuse (formând împreună linia SIC albastră). În multe cazuri, siturile Natura 2000 sunt (parțial sau total) atât SPA, cât și arii speciale de conservare/SIC. Din cauza limitărilor de gestionare a datelor GIS, suprafața rețelei Natura 2000 a fost calculată sistematic numai după 2010.
Sursă: Bazele de date Natura 2000

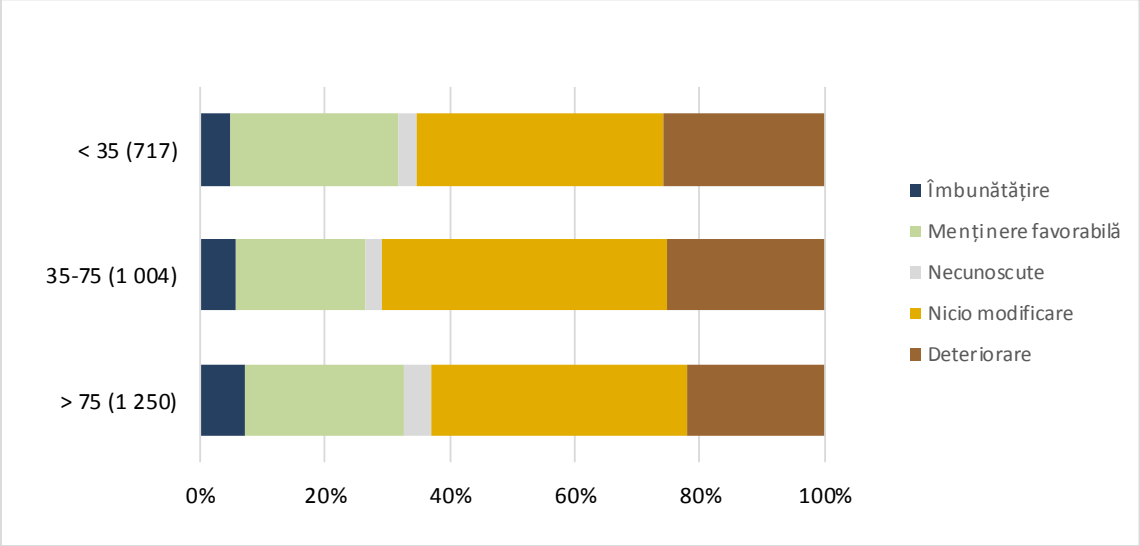
5.1 Eficacitatea Natura 2000

Raportarea actuală nu oferă informații care să permită o comparație directă a stadiului de conservare a speciilor și a habitatelor în interiorul și în afara rețelei Natura 2000. Prin urmare, am examinat alți indicatori potențiali pentru eficacitate, cum ar fi legătura dintre reprezentarea speciilor și a habitatelor în rețea și procentul acelora care prezintă un stadiu favorabil sau tendințe de îmbunătățire. Rezultatele, bazate pe evaluările statelor membre, indică faptul că:

[23] Acestea sunt cifrele pentru zonele marine aflate la 200 de mile marine de linia de coastă; acestea nu includ siturile Natura 2000 de pe platoul continental extins (relevant pentru Irlanda, Portugalia și Regatul Unit).

- speciile și habitatele sunt, în medie, mai susceptibile de a avea un stadiu de conservare favorabil dacă aria sau populația habitatului respectiv este bine reprezentată (> 75 %) în rețea, comparativ cu cele care sunt reprezentate mai puțin bine. Acest lucru este cel mai evident pentru habitatele de dune și păduri, precum și pentru amfibieni și pești; și
- tipurile de habitate cu o reprezentare ridicată (> 75 %) în siturile Natura 2000 prezintă (puțin) mai multe îmbunătățiri și mai puține deteriorări decât cele care sunt reprezentate mai puțin bine. Cu o îmbunătățire raportată de peste 8 %, turbăriile și mlaștinile par să fi beneficiat în mod special de acoperirea Natura 2000. Habitatele care au prezentat cele mai semnificative îmbunătățiri, de exemplu pajiștile uscate atlantice de coastă cu *Erica vagans* și dunele de coastă cu specii de *Juniperus* sunt protejate pe scară largă în rețea.

Figura 14: Modificările stadiului de conservare și ale tendințelor pentru habitatele din anexa I în cadrul diferitelor clase de acoperire Natura 2000 (<35 %, 35 %-75 %, >75 %)

Notă: „Îmbunătățire" se referă la evaluările unor stări inadecvate sau necorespunzătoare care s-au îmbunătățit sau au devenit favorabile, „au rămas favorabile" și la evaluările care și-au menținut starea favorabilă; „nicio modificare" se referă la evaluările unor stări inadecvate sau necorespunzătoare care nu s-au îmbunătățit sau s-au deteriorat; „deteriorare" se referă la evaluările unor stări inadecvate sau necorespunzătoare care s-au deteriorat și mai mult sau care au trecut de la o stare favorabilă la una inadecvată sau necorespunzătoare și „necunoscute" la evaluările care nu indică nicio tendință. Numărul de evaluări pentru fiecare grup este indicat între paranteze. Numărul total de evaluări este de 2 970.

În general, informațiile raportate nu ne permit să ajungem la concluzii clare cu privire la eficacitatea rețelei Natura 2000. Acest lucru este cauzat în special de monitorizarea limitată, în special de practica comună de a monitoriza doar un eșantion de situri Natura 2000. Pentru o evaluare satisfăcătoare a eficacității măsurilor legate de Natura 2000, monitorizarea ar trebui să implice colectarea mai multor date despre ariile din interiorul și exteriorul rețelei și despre calitatea managementului conservării.

În pofida unor indicații pozitive privind contribuția rețelei la stadiul de conservare, informațiile disponibile indică în mod clar că potențialul său nu a fost încă pe deplin valorificat și că există în continuare lacune semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare.

6. Concluzii și perspective

Această evaluare a stadiului de conservare constituie cel mai mare și mai complet bilanț al stării de sănătate realizat vreodată în UE. Evaluarea oferă o bază solidă pentru punerea în aplicare a directivelor privind natura și o bază solidă pentru măsurarea progreselor înregistrate în cadrul noii Strategii UE în domeniul biodiversității pentru 2030.

Evaluarea arată că UE nu a reușit încă să oprească declinul speciilor și al tipurilor de habitate protejate de interes pentru conservare în cadrul UE. Presiunile-cheie privind utilizarea terenului și a apei care au condus la degradarea naturii persistă, generând un deficit semnificativ față de obiectivul din 2020 de a stopa și a inversa în mod măsurabil deteriorarea stării speciilor și a habitatelor.

Poveștile de succes inspiratoare din toate statele membre arată ce se poate realiza printr-o acțiune direcționată, adesea susținută prin inițiative din cadrul programului LIFE al UE[24] sau prin programe de agromediu dedicate din cadrul politicii agricole comune. Totuși, un astfel de succes nu a atins amploarea necesară.

Progresele înregistrate în punerea în aplicare a ambelor directive în ultimii 6 ani (extinderea semnificativă a rețelei Natura 2000 și mai multe situri cu planuri de gestionare) nu au fost suficiente pentru a îmbunătăți stadiul de conservare. Înființarea unei rețele complet funcționale de arii protejate este încă incompletă, în special în mediul marin. În plus, măsurile de conservare necesare, bazate pe obiective de conservare clar definite, nu au fost încă puse în aplicare pentru multe dintre situri. Investițiile necesare în natură, printre altele în ceea ce privește refacerea în interiorul și în afara rețelei de arii protejate, nu s-au concretizat. Cerințele în ceea ce privește natura nu au fost suficient încorporate în politicile esențiale privind utilizarea terenurilor și a apei pentru a face față presiunilor negative care pot fi generate de sectoare precum agricultura și silvicultura. Măsurile de gestionare a pescuitului nu au fost deocamdată convenite și puse în aplicare pentru multe situri marine Natura 2000. În plus, schimbările climatice reprezintă o amenințare din ce în ce mai mare, cu previziuni ale unei creșteri abrupte a presiunilor și efectelor atât directe, cât și indirecte asupra speciilor și habitatelor, cum ar fi schimbările în utilizarea terenului și în localizarea sau calitatea habitatelor.

Această evaluare subliniază necesitatea unei schimbări radicale în ceea ce privește măsurile, dacă dorim să avem vreo șansă reală de a înscrie biodiversitatea Europei pe calea redresării

[24] https://ec.europa.eu/easme/en/life.

până în 2030, așa cum se prevede în noua strategie pentru biodiversitate[25]. Nerespectarea acestui lucru va însemna eroziunea continuă nu numai a patrimoniului nostru natural comun, ci și a serviciilor vitale pe care acesta le oferă, care în cele din urmă stau la baza sănătății și a prosperității umane.

Noua Strategie UE în domeniul biodiversității pentru 2030 oferă cadrul necesar acestei schimbări transformaționale. Împreună cu alte inițiative din cadrul Pactului verde, aceasta stabilește un program de acțiune extrem de ambițios și practic, care vizează, printre altele, extinderea acoperirii zonelor protejate legal și gestionate eficient, propunând totodată un plan pentru refacerea naturii la nivelul UE.

Această evaluare privind natura subliniază potențialul semnificativ de refacere a habitatelor protejate, atât în ceea ce privește starea lor actuală, cât și suprafața suplimentară necesară pentru a obține un stadiu favorabil de conservare. Aceasta include refacerea habitatelor bogate în carbon, care pot aduce beneficii colaterale de atenuare a schimbărilor climatice. Evaluarea este, de asemenea, direct relevantă pentru măsurarea succesului acțiunii în cadrul strategiei de abordare a principalelor presiuni asupra utilizării terenurilor și a apei, în special în ceea ce privește agricultura, care a dat naștere celui mai mare număr de evaluări ale speciilor și habitatelor necorespunzătoare din toate statele membre. În combinație cu Strategia „De la fermă la consumator”[26], acțiunea de promovare a agriculturii ecologice, reducerea utilizării pesticidelor și a riscului reprezentat de acestea, protejarea și refacerea ecosistemelor solului și creșterea elementelor de peisaj pe terenurile agricole ar trebui să sprijine recuperarea speciilor și a habitatelor protejate conform directivelor privind natura, inclusiv a polenizatorilor și a habitatelor acestora.

Noua strategie în domeniul biodiversității subliniază că lupta împotriva pierderii biodiversității trebuie să se bazeze pe date științifice solide. Statele membre ar trebui să îmbunătățească în continuare calitatea și integralitatea sistemelor lor de monitorizare pentru a sprijini raportările viitoare. Observarea Pământului/teledetecția, alte tehnologii și instrumente (de exemplu, modelarea) și rezultatele activităților de cercetare/inovare și inițiativele cetățenești ar putea completa și sprijini monitorizarea și raportarea curentă. Acest potențial ar trebui testat și valorificat pentru a facilita activitatea organismelor raportoare.

Următoarea evaluare a stării naturii în UE, planificată pentru 2026, ar trebui să aducă o contribuție semnificativă la măsurarea progreselor înregistrate în direcția obiectivelor privind natura în cadrul noii strategii în domeniul biodiversității.

---

[25] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, *Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 – Readucerea naturii în viețile noastre* (COM/2020/380 final); https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0380.

[26] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, O *Strategie „De la fermă la consumator” pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic*, (COM/2020/381 final); https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0381.